

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-204>

УДК 657+336.2

ГАЛУЗЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА БУДІВЕЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

BRANCH SPECIFICS OF THE ORGANIZATION OF ACCOUNTING AND AUDITING AT A CONSTRUCTION ENTERPRISE

Лемішовська Олеся Степанівна

кандидатка економічних наук, доцентка,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5695-0924>

Федак Владислав Ярославович

студент,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-8975-3460>

Lemishovska Olesia, Fedak Vladyslav

Lviv Polytechnic National University

Дане дослідження зосереджується на аналізі галузевих особливостей, які впливають на ефективність обліку та аудиту на діючих будівельних підприємствах. Зокрема, вивчаються ключові аспекти організації фінансового обліку у будівельному секторі, враховуючи специфіку оподаткування, обліку витрат та управління фінансами в умовах змінних ринкових умов. Аналізуються основні принципи та методи обліку, враховуючи потреби та вимоги будівельних підприємств. Розглядається практика ведення обліку на різних етапах будівельних проектів, включаючи придбання матеріалів, здійснення будівельних робіт та відображення витрат у фінансовій звітності. Досліджується також специфіка аудиту в будівельній галузі, зокрема, вимоги до проведення аудиторських перевірок та відповідальність аудиторів перед стейкхолдерами. У результаті дослідження ідентифікуються ключові проблеми та перешкоди у веденні обліку та аудиту на будівельних підприємствах. Висвітлюються позитивні аспекти та недоліки існуючих практик, а також надаються рекомендації щодо вдосконалення системи обліку та аудиту з метою підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами та забезпечення фінансової стабільності підприємств в будівельній галузі. Перспективи подальших досліджень включають у себе дослідження впливу нових технологій та регулюючого середовища на облік і аудит у будівельній галузі, а також оцінку ефективності впровадження рекомендацій, що запропоновані в цьому дослідженні.

Ключові слова: податки, аудит, будівельна галузь, ефективність, фінансовий облік, оподаткування, облік витрат, управління фінансами, аудиторські перевірки.

The construction industry is complex and specific in the context of financial management due to the large number of transactions, high level of risk, and specific legislative requirements. This study focuses on analysis of industry specifics that affect the efficiency of accounting and auditing at operating construction companies. In particular, the key aspects are studied organization of financial accounting in the construction sector, taking into account the specifics of taxation, cost accounting and financial management in a changing market environment, accounting methods include needs and requirements of construction companies. The practice of accounting at different stages of construction projects is considered, including the acquisition of materials, construction works and the recognition of expenses in the financial statements. The specifics of auditing in the construction industry are also studied, in particular, the requirements for conducting audits and auditors' responsibility to stakeholders. Audit in this context is defined as a systematic and objective analysis of an enterprise's financial statements to confirm their reliability and compliance with established standards and requirements. As a result of the study identifies key problems and obstacles in accounting and auditing at construction companies. For example, problems often arise in the process of accounting for costs and determining the cost of construction projects. The positive aspects and shortcomings of existing practices are highlighted, and recommendations for improving the accounting and auditing system are provided in order to increase the efficiency of financial resource management and ensure the financial stability of

enterprises in the construction industry. A generalized scheme for accounting for transactions with real estate and building materials is presented. Prospects for further research include a study of the impact of new technologies and the regulatory environment on accounting and auditing in the construction industry, as well as an assessment of the effectiveness of the implementation of the recommendations proposed in this study.

Keywords: auditing, construction industry, effectiveness, financial accounting, taxation, cost accounting, financial management, audit checks.

Постановка проблеми. Сучасні тенденції в економіці свідчать про постійний розвиток і зростання конкуренції у будівельній галузі, що визначає її значущість серед ключових секторів у багатьох країнах. У контексті цього розвитку, ефективне управління будівельними підприємствами стає завданням надзвичайної важливості. Підвищення конкурентоспроможності та забезпечення стабільного фінансового стану вимагають системного підходу до вирішення проблем управління, зокрема в сфері податкового обліку та аудиту.

Облік і аудит на будівельних підприємствах мають свої особливості, які варто розглядати в контексті специфіки цієї галузі. З одного боку, це пов'язано з особливостями оподаткування будівельних об'єктів, їх тривалістю та специфікою фінансових потоків. З іншого боку, складність будівельних проектів і величезні інвестиції, які залучаються у цю галузь, роблять податковий облік і аудит на будівельних підприємствах особливо складними завданнями.

Недоліки у обліку та аудиті можуть мати серйозні наслідки для будівельних підприємств. Неправильне облікування може призвести до переплати або недоплати податків, що негативно позначиться на фінансовому стані підприємства. Крім того, порушення законодавства може призвести до штрафів та судових санкцій. А вразливість репутації будівельного підприємства може вплинути на його здатність залучати нові замовлення та інвестиції.

В той же час, вирішення проблеми ефективного обліку та аудиту на будівельних підприємствах має кілька ключових перспектив та важливих наслідків. В першу чергу, правильно організований податковий облік та аудит дозволять підприємствам мінімізувати ризики фінансових втрат через недоплати або переплати податків, що забезпечить стабільність фінансового стану та підвищить їхню конкурентоспроможність на ринку [7]. Також, вдосконалення системи податкового обліку та аудиту дозволить підприємствам зберегти час та ресурси, що можна використовувати для подальшого розвитку та інновацій у будівельній галузі.

Ну і звісно, якісний аудит та чіткий облік сприятимуть підвищенню довіри соціальних та фінансових стейкхолдерів до будівельного підприємства, що, у свою чергу, зможе позитивно вплинути на репутацію компанії та підтримати її розвиток у майбутньому. Загалом, вирішення проблеми ефективного обліку та аудиту на будівельних підприємствах не лише забезпечить стійкість та успішність підприємства в сучасних умовах, а й сприятиме його подальшому розвитку та зростанню, створюючи сприятливі умови для інвестування та інновацій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання сутності та організації обліку та аудиту, а також його місця в обліковій системі різних галузей підприємств, в тому числі і будівельних, вивчаються в роботах провідних науковців, таких як Береза С. Л. [2], Марич П. [3], Литвин Ю. Я. [4], Меліхова Т. О., Бойко М. Ю. [10], Огічук М. Ф., Рагуліна. І. І., Новіков І. Т. [12] та інших дослідників. Однак, не дивлячись на наявний обсяг досліджень, питання, пов'язані з формалізацією обліку, відповідність правил оподаткування вимогам щодо ведення бухгалтерського обліку та розвиток методичної бази для вирішення проблем організації обліку на підприємстві залишаються відкритими.

У зв'язку з цим, дослідження про галузеві особливості організації обліку та аудиту на діючому будівельному підприємстві, важливо провести глибокий аналіз і систематизацію існуючих досліджень, ідентифікувати недоліки та прогалини у науковому знанні та розробити нові підходи та методи для вирішення цих проблем. Покладаючись на накопичений досвід та використовуючи сучасні підходи до дослідження, можливо розробити інноваційні стратегії та рекомендації, які сприятимуть покращенню практики організації податкового обліку та аудиту на будівельних підприємствах. Такий підхід дозволить не лише заповнити прогалини в науковому досвіді, а й сприятиме ефективному функціонуванню будівельних підприємств, їхньому стійкому розвитку та підвищенню конкурентоспроможності на ринку.

Метою дослідження є докладне вивчення та аналіз галузевих особливостей організа-

ції обліку та аудиту на діючому будівельному підприємстві. Здійснення цього дослідження спрямоване на виявлення основних проблем, що виникають у будівельних компаній під час проведення цих процесів, а також на пошук ефективних шляхів їх вирішення.

Постановкою завдання даного дослідження є: ретельне вивчення чинного законодавства про оподаткування та аудит в будівельній галузі; ознайомлення з специфікою та аналіз основних принципів та методів обліку на будівельних підприємствах; виявлення позитивних аспектів ведення обліку, зокрема операцій з нерухомим майном та будівельними матеріалами; розробка базових рекомендацій з покращення системи обліку та аудиту в будівельній галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття та сутність обліку в будівельній галузі відображають складний механізм фінансового управління, специфічний для цієї конкретної сфери економіки. В контексті будівельних підприємств, облік становить систему організації та контролю за фінансовими операціями.

Будівельне виробництво має низку специфічних характеристик, які визначають організаційну структуру обліку та контролю в цій галузі. Одна з основних таких характеристик – це нерухомість та територіальна розподіленість будівельних об'єктів, що вимагає переміщення як засобів праці, так і робочої сили між різними місцями виконання робіт. Іншою особливістю є довготривалість виробничого циклу, що призводить до поступового збільшення технічної готовності збудованих об'єктів. Організація обліку та контролю також залежить від стану розрахунків між замовниками та підрядними організаціями, де характерною рисою є проведення розрахунків лише після повного завершення будівництва об'єкта чи його пускового комплексу, що впливає на рівномірність надходження коштів до підрядника [3, с. 12].

Ефективна методика бухгалтерського обліку та аналізу діяльності будівельних підприємств полягає у створенні системи даних, що відображають факти господарської діяльності та управління будівельними проектами в умовах конкуренції на ринку будівництва.

Класифікація витрат на виробництво в будівельному підприємстві повинна охоплювати кілька напрямів: для прийняття управлінських рішень, де витрати поділяються за певними ознаками залежно від цілей управління; для визначення фінансового резуль-

тату, де витрати класифікуються за їх складовими (собівартість будівельної продукції або витрати періоду) та суб'єктами покриття (замовник будівництва і підрядна організація); для здійснення контролю – витрати розподіляються за центрами відповідальності, місцями виникнення витрат та об'єктами обліку [2, с. 26].

Бухгалтерський облік витрат на виконання будівельно-монтажних робіт залежить від типу об'єктів обліку і може здійснюватися як на основі замовлень, так і за методом накопичення витрат протягом певного періоду з використанням елементів нормативного методу обліку і контролю для ефективного та раціонального використання ресурсів. Основним методом обліку витрат є облік за замовленнями згідно з будівельними контрактами, при цьому витрати обліковуються наростаючим підсумком до завершення виконання контракту.

Облік витрат на виконання будівельно-монтажних робіт ведеться на рахунку 23 «Виробництво», на якому відображаються як витрати на роботи, виконані власними силами будівельної організації, так і витрати на роботи, виконані субпідрядниками. Фактичні витрати групуються за статтями витрат. Прямі витрати (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, експлуатацію будівельних машин і механізмів, відрахування на соціальні заходи та інші прямі витрати) визначаються щомісячно і закріплюються за конкретними об'єктами калькулювання на підставі первинних облікових документів. Уся первинна документація повинна містити обов'язкове кодування для забезпечення обліку за статтями витрат і об'єктами калькулювання. Первинні документи складаються під час виконання операцій або відразу після їх завершення.

Фактична собівартість будівельно-монтажних робіт, виконаних власними силами організації на об'єктах, що належать до незавершеного будівництва, обліковується на рахунку 23 «Виробництво». Витрати на роботи, виконані субпідрядними організаціями та прийняті до оплати генеральним підрядником, включаються в собівартість робіт генерального підрядника на рахунку 90 «Собівартість реалізації». Облік фінансових результатів здійснюється на рахунку 79 «Фінансові результати» згідно з діючим планом рахунків. На цьому рахунку відображаються доходи та витрати підприємства, які підсумовуються з рахунками класів 7 та 9, після чого всі ці операції списуються. Залишковий результат

на рахунку 79 в кінці періоду передається на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)».

Аналізуючи існуючу практику бухгалтерського обліку, можна визначити кілька основних проблемних аспектів, що потребують вдосконалення:

1. Класифікація фінансових результатів будівельних підприємств потребує значного вдосконалення з урахуванням сучасних ринкових умов.

2. З огляду на постійні зміни в нормативно-правовій базі та економічному середовищі, важливо адаптувати методи оцінки фінансових результатів до нових вимог.

Таким чином, для ефективного обліку фінансових результатів необхідно враховувати як зовнішні чинники (економічні, правові, соціальні), так і специфіку діяльності будівельних підприємств, щоб забезпечити точність та прозорість фінансової звітності. В той же час, розуміння поняття та сутності аудиту в будівельній галузі виявляється важливим аспектом для забезпечення ефективного фінансового контролю та впевненості в достовірності фінансової звітності будівельних підприємств. Аудит в цьому контексті визначається як систематичний та об'єктивний аналіз фінансової звітності підприємства з метою підтвердження її достовірності та відповідності встановленим стандартам та вимогам.

Цей процес включає в себе оцінку внутрішніх контрольних процедур, аналіз фінансових операцій та транзакцій, а також перевірку відповідності фінансової звітності вимогам законодавства та міжнародних стандартів фінансової звітності. Аудиторський звіт, який є результатом аудиторської діяльності, надає стейкхолдерам, таким як інвестори, кредитори та урядові органи, додаткові гарантії щодо достовірності фінансової інформації та незалежності аудитора. Враховуючи комплексність фінансових операцій та величезний обсяг інвестицій у будівельний сектор, аудит в цій галузі відіграє ключову роль у забезпеченні довіри та стабільності фінансового ринку. Тому важливо розуміти не лише технічні аспекти аудиторської діяльності, але й її стратегічне значення для підтримки фінансової стійкості та впевненості на ринку будівельних послуг [9].

Основні принципи та методи аудиту на будівельних підприємствах представляють собою комплексний підхід до перевірки фінансової діяльності в цій галузі. Перш за все, аудит на будівельних підприємствах ґрунтується на принципі об'єктивності, що передбачає неупереджене та незалежне оцінювання фінансових звітів та операцій компанії. Крім того, важливим принципом є принцип адекватності, що передбачає використання відповідних методів та інструментів аудиту, які дозволяють забезпечити повне та достовірне відображення фінансового стану підприємства (табл. 1)

Таблиця 1

Порівняння принципів та методів аудиту на будівельних підприємствах

Принципи / Методи аудиту	Опис
Об'єктивність	Аудиторська діяльність має бути проведена незалежно та безпристрасно з метою об'єктивного оцінювання фінансового стану підприємства. Аудитор повинен уникає будь-яких конфліктів інтересів, щоб забезпечити нейтральну оцінку.
Адекватність	Застосування відповідних методів та інструментів аудиту для забезпечення повного та достовірного відображення фінансового стану підприємства. Методи повинні бути адаптовані до специфіки будівельної галузі та враховувати особливості фінансової діяльності.
Аналіз фінансових звітів	Проведення глибокого аналізу фінансових звітів підприємства для виявлення можливих помилок, несумісностей та порушень стандартів фінансової звітності. Аудитор ретельно перевіряє фінансові звіти для впевненості в їхній точності та достовірності.
Оцінка внутрішнього контролю та процедур фінансового звітування	Аналіз систем внутрішнього контролю та процедур фінансового звітування для оцінки їхньої ефективності та надійності. Аудитор виявляє потенційні слабкі місця та ризики та рекомендує вдосконалення системи управління для мінімізації фінансових ризиків.

Джерело: узагальнено автором за [3; 6; 7; 9]

Методи аудиту на будівельних підприємствах включають в себе проведення аналізу фінансових звітів, перевірку документації та первинних джерел фінансової інформації, а також оцінку систем внутрішнього контролю та процедур фінансового звітності. У контексті законодавства про оподаткування в будівельній галузі необхідно ретельно аналізувати вплив чинного законодавства, зокрема, Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», прийнятого 21 грудня 2017 року під № 2258-VIII. Цей закон встановлює ключові принципи та вимоги до аудиторської діяльності, які є обов'язковими для всіх секторів економіки, включаючи будівельну сферу.

В контексті будівельного сектору особлива увага приділяється обліку операцій з нерухомим майном та будівельними матеріалами. Ця специфіка впливає з особливостей діяльності підприємств цієї галузі, які часто пов'язані з великими обсягами фінансових операцій та складнощами управління активами. Одним з ключових аспектів є правильне реєстрування придбання нерухомого майна та будівельних матеріалів. Це означає фіксацію вартості, визначення джерел фінансування, ведення документації та відповідне реєстрування в облікових записах. Точний облік витрат на придбання та використання матеріалів є важливим для підтримки фінансової стабільності підприємства та планування майбутніх інвестицій [4]. Другим аспектом є амортизація, що передбачає визначення вартості зносу нерухомого майна та будівельних матеріалів протягом їхнього корисного терміну використання. Цей процес вимагає ретельного розрахунку та відображення зносу в обліковій системі підприємства для забезпечення точності та достовірності фінансової звітності.

Окрім того, необхідно враховувати вимоги законодавства щодо обліку активів та витрат у будівельній сфері. Наприклад, регулювання щодо податків на прибуток, ПДВ, податків на нерухомість та інших податків може включати специфічні вимоги для будівельних підприємств, що потребують належного відображення у фінансовій звітності. Такий підхід дозволяє підприємствам ефективно виявляти та контролювати ризики, пов'язані з операціями з нерухомим майном та будівельними матеріалами, а також забезпечує точність фінансової звітності для прийняття управлінських рішень.

Проте в контексті цього питання, варто також розуміти проблеми та перешкоди, які можуть виникати у веденні обліку на будівельних підприємствах. Будівельний сектор характеризується значним обсягом операцій, складністю управління фінансовими потоками та великою кількістю сторін, які взаємодіють у процесі будівництва. Ці особливості можуть створювати численні виклики для належного ведення податкового обліку [7]. Однією з таких проблем є складність обліку витрат та визначення вартості будівельних проектів. Будівництво часто пов'язане з різними видами витрат, такими як матеріали, праця, послуги з підряду та інші. Належне розподілення та класифікація цих витрат може бути складним завданням, особливо у великих будівельних проектах з багатьма підрядниками та постачальниками.

Крім того, багато будівельних проектів можуть бути довгостроковими та містити елементи невизначеності, такі як зміни в планах будівництва або затримки у виконанні робіт. Це може ускладнити прогнозування прибутків та визначення оподаткованого доходу. У світлі цих проблем важливо вивчати та роз-

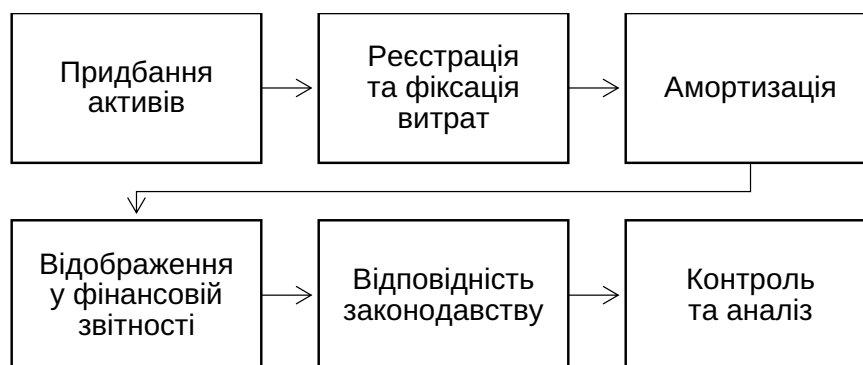

Рис. 1. Схема обліку операцій з нерухомим майном та будівельними матеріалами

Джерело: складено автором

робляти стратегії для вирішення складнощів у веденні податкового обліку на будівельних підприємствах, що сприятиме забезпеченню фінансової стабільності та відповідності законодавству. Друга позитивна сторона полягає в тому, що будівельні проекти можуть мати деяку стабільність та передбачуваність у виплатах податків.

Будівельна галузь завжди була однією з ключових складових економіки будь-якої країни. Її особливості – від тривалих виробничих циклів до складної структури витрат – визначають специфіку ведення бухгалтерського обліку на підприємствах цієї сфери. Однак, враховуючи швидкі зміни в економічному та соціальному середовищі, актуальність питання удосконалення бухгалтерського обліку стає ще більш очевидною. Сьогодні на облік витрат та доходів будівельних підприємств значний вплив мають як внутрішні фактори, так і зовнішні виклики, зокрема, глобалізація, технічний прогрес і нестабільна політична ситуація.

Однією з головних проблем бухгалтерського обліку в будівництві є складність обліку витрат, пов'язаних із виробництвом та реалізацією будівельної продукції. Будівельний процес відрізняється своєю довготривалістю, великими обсягами витрат і високою часткою зовнішніх постачальників – від постачальників матеріалів до субпідрядних організацій. Це вимагає точного розподілу витрат по об'єктах будівництва, врахування специфіки кожного окремого проекту та його унікальних умов. Методика обліку повинна бути гнучкою, щоб адекватно відображати витрати, які можуть змінюватися в залежності від етапу будівництва, типу об'єкта, сезонності чи навіть погодних умов. Зокрема, необхідно чітко відокремлювати прямі витрати, такі як матеріали, оплата праці і витрати на експлуатацію техніки, від непрямих витрат. І це лише один із аспектів, що вимагає вдосконалення бухгалтерського обліку у галузі.

Іншим фактором, який визначає перспективи удосконалення обліку в будівельному секторі, є ситуація, що склалася внаслідок бойових дій. Україна, зокрема, стала свідком масових руйнувань інфраструктури через збройний конфлікт, що мало прямий вплив на діяльність будівельних компаній. Підприємствам будівельної галузі необхідно адаптувати бухгалтерський облік до нових реалій, зокрема, створити окремі рахунки для фіксації витрат на відновлення зруйнованих об'єктів і врахування допомоги, що надається для цих

цілей. Це дозволить уникнути спотворення фінансових результатів та забезпечить більш точну звітність для інвесторів та державних органів.

Таким чином, перспективи удосконалення бухгалтерського обліку на підприємствах будівельної галузі полягають у здатності адаптуватися до змінюваних соціально-економічних, технологічних і екологічних умов. Це потребує впровадження нових методик обліку, врахування специфіки сучасного будівництва та інновацій, а також розвитку бухгалтерських процесів, що відповідають вимогам прозорості, ефективності і сталого розвитку. Тільки так можна забезпечити точний облік витрат, максимізувати прибутки і мінімізувати фінансові ризики, сприяючи успішному розвитку будівельних підприємств у довгостроковій перспективі.

Говорячи про особливості проведення аудиту в будівельній галузі, слід зазначити, що він стикається з численними викликами та особливостями, що виникають з урахуванням складності будівельних проектів, довгострокового характеру інвестицій, та великої кількості зацікавлених сторін. Ще однією значущою тенденцією є підвищення вимог до прозорості та відкритості у фінансовому звітності будівельних підприємств, що вимагає від аудиторів забезпечення об'єктивності та незалежності у своїй роботі. Крім того, аудиторі мають уважно вивчати та аналізувати складні угоди та фінансові транзакції, щоб визначити їхній вплив на фінансовий стан підприємства та вчасно виявляти потенційні ризики. Загалом, проведення аудиту в будівельній галузі вимагає від аудиторів широких знань та досвіду у цій сфері, здатності адаптуватися до постійних змін та викликів, а також високої професійної майстерності для забезпечення якості та надійності аудиторських послуг.

Аналіз практики ведення обліку на підприємствах будівельної галузі є важливим етапом для розуміння функціонування цієї сфери з точки зору оподаткування. Враховуючи складність та специфіку будівельних проектів, а також різноманіття операцій, що здійснюються в цій галузі, аналіз практики дозволяє з'ясувати ключові аспекти та тенденції оподаткування, а також ідентифікувати потенційні проблеми та виклики.

При проведенні такого аналізу важливо враховувати як внутрішні, так і зовнішні чинники, що впливають на облік. Наприклад, зовнішнім фактором може бути податкова політика країни, в якій діє будівельне підпри-

ємство. Внутрішнім фактором може бути внутрішня організація обліку та управління фінансами в компанії [5]. Прикладом може служити практика обліку на будівельних підприємствах у США. У цій країні існують певні особливості оподаткування будівельних підприємств, які визначаються податковим кодексом та законодавством.

Наприклад, у США будівельні підприємства можуть використовувати різні методи обліку витрат, такі як метод завершення виготовлення або метод завершення контракту. Також цікавим прикладом може бути дослідження ситуації в Китаї, де зросли вимоги до обліку та звітності у будівельній сфері через значний обсяг інвестицій та будівельних проєктів. Згідно з останніми даними, у 2023 році вартість новобудов у Китаї склала понад 14 трильйонів доларів США, що ставило перед компаніями завдання збалансування витрат та оптимізації податкових обов'язків.

В контексті цього, розробка рекомендацій з покращення системи обліку та аудиту в будівельній галузі для українських компаній є важливим етапом у забезпеченні стабільності та ефективності функціонування підприємств. Український будівельний сектор, подібно до своїх міжнародних аналогів, зіткається з численними викликами та особливостями, які потребують системного підходу до вирішення.

Однією з ключових рекомендацій є вдосконалення законодавства щодо обліку, спрямованого на спрощення процедур та зменшення податкового тягаря для будівельних підпри-

ємств. Крім того, рекомендується вдосконалення професійних стандартів та практик, що застосовуються аудитором у будівельному секторі. Це включає в себе підвищення вимог до якості та об'єктивності аудиторських перевірок, а також активне використання сучасних технологій та аналітичних інструментів.

Висновки. Узагальнюючи отримані дані та аналізуючи галузеві особливості організації обліку та аудиту на діючому будівельному підприємстві, можна зробити кілька висновків. Перш за все, будівельна галузь виявляється складною та специфічною у контексті фінансового управління через велику кількість операцій, високий рівень ризику та специфічні вимоги законодавства. Для забезпечення ефективності та точності обліку важливо використовувати сучасні облікові методи та стандарти аудиту, враховуючи нормативні акти та міжнародні стандарти.

Дослідження вказує на необхідність подальшого вивчення та розробки рекомендацій щодо вдосконалення системи податкового обліку та аудиту в будівельній галузі. Це включає в себе: аналіз тенденцій, виявлення проблем та пошук оптимальних шляхів їх вирішення; створення інтегрованих систем обліку, дослідження впливу законодавчих змін, вивчення міжнародного досвіду, дослідження впливу економічних факторів та аналіз використання новітніх технологій в обліку та аудиті. Лише з цим підходом можна забезпечити стабільний розвиток будівельних підприємств та підвищити їх конкурентоспроможність на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- Бондаренко Т. Б. Юридичний зміст податку на додану вартість та його адміністрування. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. 2019. С. 122–127.
- Будько О. В., Спекова О. Р. Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи вдосконалення. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 3 (14). С. 411–416.
- Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII, з наступними змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 02.10.2024)
- Ізмайлов Я. О., Єгорова І. Г. Досвід використання податку на додану вартість у країнах Європейського Союзу та перспективи його застосування в Україні. *Економічний вісник*. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2020. Вип. 6. С. 66–67.
- Кононова О. Є., Просенко К. І. Удосконалення організації обліку витрат будівельного підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. С. 23–27.
- Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту: підручник. Київ: Каравела, 2012. 544 с.
- Меліхова Т. О., Бойко М. Ю. Розробка програми аудиту податку на додану вартість для підвищення фінансової безпеки підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 1. С. 34–39.
- Овчаренко В. О. Організація обліку, аналіз та аудит розрахунків з бюджетом з податку на додану вартість: автореферат кваліфікаційної роботи: 071 «Облік і оподаткування». Чернігів, 2021. 15 с.

9. Огітчук М. Ф., Рагуліна. І. І., Новіков І. Т. Аудит: навчальний посібник. 4-те вид., перероб. і допов. Київ : Алєрта, 2020. 852 с.

REFERENCES:

1. Bondarenko T. B. (2019) Yurydychnyi zmist podatku na dodanu vartist ta yoho administruvannya [Legal content of value added tax and its administration]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: yurydychni nauky - Scientific notes of the V. I. Vernadsky TNU. Series: Legal Sciences*, pp. 122–127.
2. Budko O. V., Spekova O. R. (2019) Oblik finansovykh rezultativ: problemy ta shliakhy vdoskonalennia [Accounting for financial results: problems and ways to improve]. *Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk - Azov Economic Bulletin*, vol. (14), p. 411-416.
3. Pro audyt finansovoi zvitnosti ta audytorsku diialnist. Zakon Ukrainy vid 21.12.2017 r. No 2258-VIII, z nastupnymy zminamy [On the audit of financial statements and auditing activities. Law of Ukraine dated 21.12.2017 No. 2258-VIII, as amended]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (accessed October 02, 2024)
4. Izmailov Ya. O., Yehorova I. H. (2020) Dosvid vykorystannia podatku na dodanu vartist u krainakh Yevropeiskoho Soiuzu ta perspektyvy yoho zastosuvannia v Ukraini [Experience of using value added tax in the countries of the European Union and prospects for its application in Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk. Serii: finansy, oblik, opodatkovannia – Economic Bulletin. Series: Finance, Accounting, Taxation*, vol. 6, pp. 66–67.
5. Kononova O. Ie., Prosenko K. I. (2016) Udoskonalennia orhanizatsii obliku vytrat budivelnoho pidpriemstva [Improving the organization of cost accounting in a construction company]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and World Economy*, pp. 23–27.
6. Kulakovska L. P., Picha Yu. V. (2012) *Orhanizatsiia i metodyka audytu: pidruchnyk* [Audit organization and methodology: textbook]. Kyiv : Kavela, 544 p. (in Ukrainian)
7. Melikhova T. O., Boiko M. Yu. (2017) Rozrobka prohramy audytu podatku na dodanu vartist dlia pidvyshchennia finansovoi bezpeky pidpriemstva [Development of a value-added tax audit program to increase the financial security of the enterprise]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, no. 1, pp. 34–39.
8. Ovcharenko V. O. (2021) *Orhanizatsiia obliku, analiz ta audyt rozrakhunkiv z biudzhетom z podatku na dodanu var-tist* [Organization of accounting, analysis and audit of settlements with the budget for value added tax]: avtoreferat kvalifikatsiinoi roboty: 071 «Oblik i opodatkovannia». Chernihiv, 15 p. (in Ukrainian)
9. Ohiichuk M. F., Rahulina. I. I., Novikov I. T. (2020) *Audyt: navchalnyi posibnyk* [Audit: a textbook]. Kyiv: Alerta, 852 p. (in Ukrainian)